

Initiatiefvoorstel Schuilstallen

1.1. Inleiding

Veel hobbydieren, zoals paarden, ezels, koeien, schapen en geiten, lopen niet dichtbij huis, maar in een verderop gelegen weiland. Hoewel deze dieren het hele jaar door buiten kunnen blijven, is enige vorm van beschutting tegen hagel, brandende zon en andere extreme weersomstandigheden noodzakelijk. In 2011 trad de Wet dieren in werking. Hierin is onder meer vastgelegd dat dieren moeten worden gevrijwaard van fysiek en fysiologisch ongerief (art. 1.3 Wd).¹ Elk dier heeft daarom recht op bescherming tegen slechte weersomstandigheden wanneer zij buiten worden gehouden.

Een hobbydier is (natuurlijk) geen diersoort. De term geeft de reden aan waarom het dier wordt gehouden: als hobby, dus zonder commercieel oogmerk. Hobbydieren worden in beperkte mate en niet om economische redenen gehouden. Het gaat hierbij om minder dan 10 schapen, 5 paarden, 10 geiten, 25 stuks pluimvee, 25 konijnen en 10 overige landbouwhuisdieren.²

De weilanden waarin de dieren verblijven behoren meestal tot agrarisch weidegebied waar geen bouwvlak is, zodat het plaatsen van beschutting niet zomaar is toegestaan. Om verrommeling van het landschap tegen te gaan, is bebouwing in deze weilanden veelal in strijd met het bestemmingsplan. GroenLinks vindt dat we zuinig moeten zijn op het landschap en onderschrijft het tegengaan van verrommeling als een provinciale taak. Wij juichen de inzet van de provincie in het beschermen van de ruimtelijke kwaliteit van harte toe. Echter, daartegenover staat een zorgplicht richting dieren omdat zij in meer of mindere mate afhankelijk zijn van de mens.

Praktijkvoorbeelden wijzen uit dat op creatieve wijze en met respect voor alle belangen schuilstallen onder bepaalde voorwaarden de landschappelijke kwaliteit niet of niet substantieel hoeven aan te tasten. Door het stellen van eisen, bijvoorbeeld aan de grootte, de bouwmaterialen en de landelijke inpassing, wordt het risico van verrommeling van het landschap beperkt. Zo kunnen eigenaren van hobbydieren aan hun wettelijke verplichting voldoen: hun dieren beschermen tegen slechte weersomstandigheden.

GroenLinks pleit dan ook voor het opstellen van een beleidskader zodat het plaatsen van schuilstallenvonder voorwaarden mogelijk wordt.

1.2 Huidig provinciaal beleidskader

Het in algemene zin toestaan van schuilstallen in het buitengebied is in strijd met artikel 26 lid 1 onder a van de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV).

Het huidige beleid, neergelegd in artikel 26 lid 1 onder a van de PRV, is er op gericht losse bebouwing in het buitengebied zoveel mogelijk te voorkomen. Deze opzet van het huidige ruimtelijke beleid komt voort uit een reeds jaren lang geldend uitgangspunt om in het buitengebied niet meer bebouwing toe te staan dan noodzakelijk. Op deze manier wordt het buitengebied zo veel mogelijk gevrijwaard van versterking, versnippering en verrommeling en behoudt het buitengebied haar natuurlijke uitstraling.

De Partij voor de Dieren heeft in de vorige periode voorgesteld om gemeenten zelf zinvol beleid inzake schuilstallen te laten maken. Zij merkten op dat het plaatsen hiervan in weilanden niet goed geregeld is. Onder meer in de commissievergadering Ruimte &

¹ <http://wetten.overheid.nl/BWBR0030250/2015-02-01>

² <http://wetten.overheid.nl/BWBR0022762/2016-01-01#Hoofdstuk3> paragraaf 3.5.8. artikel 3.111

Milieu van oktober 2014 hebben zij dit onderwerp geagendeerd. Gedeputeerde Staten (GS) erkende in dezelfde vergadering dat burgers die hobbymatig dieren houden de plicht hebben om ervoor te zorgen dat zij dieren kunnen laten schuilen, maar vanwege 'ontsiering van het landschap' geen schuilstallen in het buitengebied gaan toestaan.

Op basis van de PRV heeft de provincie vorig jaar middels een reactieve aanwijzing op het bestemmingsplan "Buitengebied 2014" van de gemeente Heerhugowaard, het toestaan van schuilstallen buiten het bouwvlak, afgewezen.³ GroenLinks heeft hier toen schriftelijke vragen over gesteld.⁴

Indien een schuilstal gewenst is, bijvoorbeeld omdat natuurlijke beschutting ontbreekt, hebben eigenaren van dieren thans slechts de mogelijkheid een schuilstal te plaatsen als het betreffende land een 'bouwperceel' bevat. In dat geval kan daar vergunningsvrij een bouwwerk worden geplaatst.

1.3 Noodzaak aanpassen provinciaal beleidskader

Omdat veel eigenaren van hobbydieren in onze provincie niet beschikken over een bouwperceel kunnen zij hun dieren niet de (wettelijk verplichte) noodzakelijke beschutting bieden.

Door veranderingen in het klimaat - elk scenario wijst op meer extreem warme dagen en meer dagen met extreme neerslag - zullen steeds meer eigenaren het welzijn en de gezondheid van hun dieren in de knel zien komen. Bij hen bestaat dan ook de wens hun dieren te beschermen tegen deze extreme weersomstandigheden. Een schuilstal kan dan uitkomst bieden. Voorkomen moet worden dat al deze hobbydieren op stal worden gezet. Enerzijds voorziet een wei met soortgenoten of andere diersoorten in een essentiële behoefte van dieren. Weidegang is goed vanuit het oogpunt van dierenwelzijn en diergezondheid. Daarentegen brengt het lang op stal zetten allerlei gezondheidsrisico's met zich mee. Bovendien dragen dieren in het buitengebied bij aan het landelijk karakter.

GroenLinks Noord-Holland staat niet alleen in haar wens ten aanzien van schuilstallen; onder meer de Dierenbescherming, Landelijk Kennisnetwerk Levende Have en de Nederlandse Belangenvereniging van Hobbydierhouders (NBvH) hebben aandacht gevraagd voor het belang van schuilstallen voor deze dieren onder zowel de houders van dieren als gemeenten.

In maart 2007 heeft de NBvH een notitie uitgebracht onder de naam "*Notitie Schuilplaats voor dieren in de wei*" over de nu voorliggende problematiek. In deze notitie vraagt de NBvH aandacht voor dieren die vaak het gehele jaar buiten verblijven zoals schapen, paarden, runderen, geiten en ezels. De NBvH geeft aan dat bij goede weersomstandigheden het buiten verblijven geen probleem is. Echter bij slechte weersomstandigheden (regen, kou maar ook hitte) kan het dierenwelzijn in het geding komen. Tegelijk geeft de NBvH aan dat verrommeling van het buitengebied voorkomen dient te worden maar dat in de afweging tot het al dan niet faciliteren van schuilstallen ook het dierenwelzijn moet worden meegenomen.

Uit volgende praktijkvoorbeelden zal blijken dat een schuilstal meestal geen of nauwelijks gevolgen hoeft te hebben op de ruimtelijke kwaliteit en dat er, bij hantering van de juiste

³ <https://www.noord-holland.nl/web/Actueel/Nieuws/Artikel/Geen-paardenbakken-en-schuilstallen-in-buitengebied-Heerhugowaard.htm>

⁴ <http://www.mijnbabs.eu/babsnoordhollandweb/default.aspx?Module=SV>

voorwaarden, geen sprake zal zijn van aantasting van het mooie landschap in Noord-Holland.

1.4 Praktijkvoorbeelden

Steeds meer gemeenten staan schuilstallen buiten bestaand gebouwd gebied toe. Zo krijgen dierenhouders de mogelijkheid aan hun wettelijke verplichtingen te voldoen. De gemeente Wijchen was in 2008 de eerste gemeente die beleid voerde op schuilstallen⁵. Daarna volgden onder meer Coevorden, Nunspeet, Bergen (L), Hengelo, Schijndel, Oldenbroek, Cranendonk, Ameland en Vught. Allemaal voorbeelden van steden en dorpen die, onder bepaalde voorwaarden, in hun gemeente ruimte bieden aan schuilstallen.

Friesland was de eerste provincie die in 2014 schuilstallen in het buitengebied mogelijk maakt door de *Verordening Romte Fryslân* aan te passen. Het is daar nu mogelijk om een stal met drie wanden van maximaal 30 vierkante meter te plaatsen.⁶

Een aantal gemeenten wijst juist op de positieve effecten van schuilstallen op het landschap: "*De beschikking over een schuilgelegenheid nodigt eerder en langer uit tot het weiden van dieren en dat komt de beleving van de functie en de kwaliteiten van het buitengebied ten goede.*" (gemeente Vught⁷).

Ook de gemeente Bergen (L)⁸ noemt het juist wenselijk om onder voorwaarden schuilgelegenheden toe te staan in het buitengebied. Vrijwel altijd wordt de voorwaarde gesteld dat een schuilstal aan moet sluiten bij omliggende bebouwing.

Indien er niet aangesloten kan worden bij omliggende bebouwing kan gedacht worden aan het verschuilen van de schuilstal achter bomen, struiken of bijvoorbeeld houtwallen. Sommige gemeentes verlangen een beplantingsplan dat structuur geeft aan het perceel waar de schuilstal op komt te staan of de schuilstal aan het oog kan doen onttrekken.

⁵ http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/historie/Wijchen/74228/74228_1.html

⁶ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2014-922.html>

⁷ <http://www.levendehave.nl/kennisbank/algemeen/ruimte-voor-schuilstallen-het-buitengebied>

⁸ http://www.levendehave.nl/sites/default/files/bestanden/Beleidsregels_gemeente_Bergen.pdf

Onderstaande foto's illustreren dat schuilstallen, mits aan een aantal voorwaarden is voldaan, goed landschappelijk zijn in te passen.

Daarentegen zien eigenaren van hobbydieren, juist door het ontbreken van beleid, zich genoodzaakt allerlei geïmproviseerde schuilstallen te plaatsen die het landschap, naar de mening van GroenLinks, niet verfraaien.

1.5 Uitgangspunten voor beleid inzake schuilstallen

Tussen de grenzen van een compleet verbod en het onbeperkt toestaan van schuilstallen ligt volgens GroenLinks de ruimte om middels gedegen beleid te zorgen dat zowel ruimtelijke belangen als het welzijn van dieren gewaarborgd worden.

Centraal uitgangspunt is volgens GroenLinks dat het mogelijk moet zijn om hobbydieren in de wei te laten rondlopen. Zo dragen zij bij aan het karakter van het buitengebied. Hierbij is essentieel dat in het kader van de Wet dieren de provincie adequate schuilgelegenheden toestaat. Ter voorkoming van verrommeling van het landschap kan in het nieuw te vormen beleid gedacht worden aan:

Afbakening van gebruik en omvang:

- Schuilstallen mogen enkel en alleen gebruikt worden voor het houden van hobbydieren. Andere doeleinden, ook al zijn ze dier-gerelateerd, zoals opslag van voervoorziening, zijn niet toegestaan;
- Schuilstallen mogen geen oppervlakte groter dan 30m² hebben .

De te gebruiken bouwmaterialen:

- Schuilstallen dienen zoveel mogelijk gebouwd te worden met natuurlijk materialen. (Natuurlijke materialen kunnen bijdragen aan een landelijke uitstraling).
- Bij voorkeur wordt gebruik gemaakt van landschaps- en natuurlijke elementen zoals bomen, hagen en bouwwerken van wilgenbomen. (Hiervoor zou kunnen worden gekeken naar de voorwaarden zoals beschreven in de folder Landschapselementen van Landschap Noord-Holland.⁹)

⁹<https://www.landschapnoordholland.nl/sites/default/files/download/ecologisch%20groenbeheer/brochure%20landschapselementen.pdf>

1.6 Ontwerpbesluit

Ontwerpbesluit

Provinciale Staten van Noord-Holland,

gezien het *Initiatiefvoorstel Schuilstallen* van de Statenfractie GroenLinks;

Gedeputeerde Staten op te dragen:

- 1) Om onder voorwaarden schuilstallen buiten het bouwvlak toe te staan voor het hobbymatig houden van dieren.
- 2) Hiertoe een passend kader op te stellen. Dit kader bevat:
 - Beleid gericht op hobbyboeren, professionele boeren komen niet in aanmerking voor deze regeling;
 - Een maximum van één schuilstal per (perceel?) aanvrager;
 - Enkel en alleen ten behoeve voor schuilgelegenheden van hobbydieren;
 - Bepalingen omtrent de omvang en het uiterlijk van de schuilstal gericht op landelijke inpasbaarheid, onder meer door het gebruik van natuurlijke elementen zoals bomen, hagen en bouwwerken van wilgenbomen, rekening houdend met de ligging en de specifieke waarde van het gebied;
 - Aanvullend op het landschappelijk inpassingsplan tevens kaders op te stellen voor een beplantingsplan dat structuur geeft aan het perceel waar de schuilstal op komt te staan of de schuilstal aan het oog kan doen onttrekken;
 - Bij bovenstaande rekening houdend met het uitgangspunt dat dieren makkelijk in en uit moeten kunnen lopen.
- 3) Dit beleidskader voor te leggen aan Provinciale Staten in 2016.

Fred Kramer (GroenLinks)

Bronnen:

Beeldmateriaal: met dank aan Jan Smit/dierenfotograaf